

Motion till riksdagen 2013/14:Ub252

av **Lennart Axelsson (S)**

Ökade insatser för att förverkliga det livslånga lärandet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att svensk välfärd är beroende av ett framgångsrikt näringsliv, en välutvecklad offentlig sektor, forskning och en utveckling som har sin grund i en framtidsorienterad modell för utbildning genom hela livet.

Motivering

För att Sverige ska klara jobben och utveckla nya näringar som gör landet till en fortsatt stark välfärdsstat krävs stora krafttag. Under de senaste 10 åren har möjligheterna för vuxna att delta i utbildning och organiserat lärande försämrats. Andelen vuxna över 25 år som deltar i lärandeaktiviteter är idag lägre än vid 1990-talets mitt enligt TCO. Trots fagra tal om det livslånga lärandet har förutsättningarna skurits ned samtidigt som vi vet att utbildning blir allt viktigare för företagens möjligheter till utveckling.

Sverige har en stolt tradition av utbildning med en väl utbyggd grundutbildning för alla, med folkhögskolor och komvux samt högskolor och universitet som gjorts tillgängligt för bredare lager och lett till framgångsrika företag och forskning inom bland annat områden som medicin och teknik. Vi har också inom vuxenutbildning under en rad år utvecklat metoder för arbetsplatsförlagt lärande i olika former. Validering har utvecklats som metod för att tillvarata människors förvärvade kompetens och många företag har varit involverade i den processen, som ett exempel kan Teknikcollege nämnas.

Nu är det dags att också göra konkret politik av det livslånga lärandet. Samhället ska bekosta människors grundutbildning och vi behöver nu utveckla system som möjliggör för arbetstagare att under sin yrkeskarriär ansvara för sin kompetensutveckling i samverkan med företag, utbildningsan-

Fel! Okänt namn på

ordnare och fackföreningsrörelsen. Vi måste också genomföra förändringar som möjliggör för människor att byta yrkesinriktning genom hela livet.

IF Metall drev för ett antal år sedan kampen för att år 2007 skulle 10 procent av arbetstiden ägnas åt kompetensutveckling, och människor med högre utbildning har behov av att fylla på med utbildning under yrkeslivet. Med rätt förutsättningar och utveckling kan Sverige klara omställningen till en än mer kunskapsintensiv produktion av varor och tjänster men då krävs en sammanhållen politik för det livslånga lärandet.

Historiskt kan man förklara vår utveckling som ett rikt land utifrån att vi hade en intakt industri medan Europa låg i ruiner efter andra världskriget, att stora amerikanska satsningar gjordes på att återuppbygga Europa, att utländsk arbetskraft snabbt rekryterades, att kvinnor togs in i arbetslivet och människor gavs utbildning etc. Värt att påpeka är också att en stark offentlig servicesektor och generösa inkomstbortfallsförsäkringar gav förutsättningar för utbildning och därmed förmåga till omställning och hög produktivitet hos arbetskraften.

Framtiden innebär större krav på välfärdssystemen, behov av grön omställning av produktion och livsstil, behov att tillvarata mångfaldens möjligheter och människors olika kompetenser, ny teknik inom samhällets olika sfärer – allt från fritid, nöjen, tjänster, industriproduktion, energilösningar etc. För att klara det behöver vi ett smart och flexibelt system för det livslånga lärandet. Modeller, metoder och utvecklingsidéer finns. Viljan hos företag, fackföreningar och utbildningsanordnare finns. Nu behövs en statlig reform och finansiella medel som lägger grunden för framtidens välfärdssverige genom en utvecklad infrastruktur för vuxnas lärande både i grundutbildningar och inom arbetslivet.

Antalet platser för grundutbildning inom högskola och universitet behöver ökas, inte minst inom vissa bristyrken. Arbetsmarknadsutbildningar och kommunal vuxenutbildning behöver stärkas för att möta kompetensbehoven. Antalet utbildningsplatser inom yrkeshögskolan behöver öka för att kunna svara upp mot de behov som arbetslivet har av dessa utbildningar. Resurser för att utveckla och genomföra utbildningar i samverkan med arbetslivet – arbetsplatsförlagt lärande – behöver förstärkas. Myndigheten för skolutveckling och Nationellt centrum för flexibelt lärande har avvecklats – myndigheter som kunde ha spelat en strategiskt viktig roll för utvecklingen av det livslånga lärandet, kopplat till arbetslivets utvecklingsbehov och individens behov av utbildning. Satsningar inom vuxenutbildning har istället delvis avstannat. Behovet att lära sig, utvecklas och byta karriär kommer att öka och ställer stora krav på flexibilitet både vad gäller lärande i arbetslivet och bra villkor för ledighet för studier. För att bygga den infrastrukturen för vuxnas lärande behövs en ny myndighet som kan utveckla modeller, system och metoder som svarar mot människors och arbetslivets behov.

Behovet av utbildning kan inte underskattas och det behövs både ett bra utbildningssystem från förskola till universitet och möjligheter till utbildning i arbetslivet, samtidigt som det behövs möjligheter till utbildningsinsatser för att förebygga arbetslöshet. Vuxenutbildningens politikområde hänger nära samman med arbetsmarknadspolitiken och det krävs en sammanhållande

Fel! Okänt namn på

myndighet som kan jobba strategiskt med vuxnas lärande och effektivt samverka med bland annat utbildningsanordnare, universitet och högskola samt Arbetsförmedlingen.

Stockholm den 1 oktober 2013

Lennart Axelsson (S)